

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

СЕРЕДА,

14

ВЕРЕСНЯ

№ 24 (651).
1960 року

Ціна 20 коп.

20 вересня розпочинає свою роботу XV сесія Генеральної Асамблеї ООН, в якій візьме участь глава нашої держави Микита Сергійович Хрущов. Радянські люди бажають своєму посланцеві повного успіху в його благородній місії.

СПРАВИ КОМСОМОЛЬСЬКІ

Цікавим і змістовним був відпочинок студентів цього літа. Правда, не посилали в нинішньому році студентів на цілину, не працювали вони на будівництві, скажімо, металургійного комбінату, але й інші справи (хай менш значні), злиті воедино, красномовно говорять про вагу роботи, виконаної студентами за період літніх канікул. Взяти хоч би поїздки студентів по комсомольських путівках в колгоспи чи на заводи. В нашій газеті в червні місяці розповідалося про те, що студенти нинішнього III курсу історичного факультету зобов'язалися виступити з лекціями перед односельчанами. Більшість студентів курсу цілком справилися з узятим на себе завданням.

Група студентів фізико-математичного та історичного факультетів за путівками комітету комсомолу працювала на новобудовах міста Одеси і успішно вела там агітаційно-масову роботу. Комсомольські характеристики красномовно розповідають про ставлення наших комсомольців до роботи. Іван Стайков і Микола Обелець (студенти фізико-математичного факультету) працювали бетонярми в будівельно-монтажному управлінні № 1. Хлопці подали дійову допомогу комсомольській організації управління. Добре працювала разом з дівчатами-робітницями і студентка фізмату Марія Кондратюк.

За комсомольськими путівками працювали наші студенти і піонервожатими. Приклад в роботі подавали член бюро університетської комсомольської організації Галина Майданюк, яка працювала в піонерському таборі автоскладального заводу, Наташа Приходько (студентка географічного факультету), Елла Волкова (студентка історичного факультету), Ася Переймер, Люда Іванова і Анна Ревенко (студентки філологічного факультету). Добре працювали піонервожатими студентки хімічного факультету Світлана Баланюк і Галина Чагаровська. Вони одержали подяку від дирекції середньої школи № 45 за хорошу організацію піонерської роботи в 4 «в» і 6 «б» класах школи.

Цього літа студенти III курсу філологічного факультету проходили місячну газетну практику в районних і обласних газетах. Студенти познайомилися з роботою газети, друкували в газетах свої статті і кореспонденції. Багато нового дізналися в час газетної практики члени редколегії газети «Філолог» Ірина Меліхова, Зоя Купченко, Світлана Шевчук, Анастолій Глушак та інші.

В нинішньому навчальному році, як і раніше, комітет комсомолу багато уваги приділятиме трудовому вихованню студентів. Адже не секрет, що в кінці навчального року студентами не прибиралися

як слід наші аудиторії, навчальні корпуси. В цьому році в усіх корпусах університету буде запроваджене самообслуговування. Силами студентів будуватиметься спортивна станція, активнішу участь братимуть студенти в озелененні міста. В нинішньому році комітет комсомолу ставить перед комсомольцями завдання брати активну участь у шефській роботі. Шефська робота студентів університету не на поганому рахунку. Добре працювали наші студенти на судноремонтному заводі, в гуртожитках заводів та в інших підшефних організаціях. Але треба, щоб шефська робота в університеті була ще кращою.

В кінці кожного навчального року кожному комсомольцеві даватиметься комсомольська характеристика, а випускникам університету — підсумкова характеристика.

Наближається звітно-виборна конференція. Це відповідальний і дуже важливий період в житті комсомольської організації університету. До цієї події треба підготуватися якнайкраще.

Н. ПЛОТКІНА,
секретар комітету
ЛКСМУ.

У кожної людини є найзаповітніша мрія, і буває такий, радісний день, доли ця мрія збувається. Є такий день і у цих 27 чудових в'єтнамських юнаків і дівчат. Це день, коли вони дізналися, що їдуть вчитися до Радянського Союзу.

Ми хотіли поговорити з в'єтнамцями, розпитати про їх перші враження, але зустрілися з перешкодою — вони майже зовсім не знають російської мови. На біологічному факультеті, де навчаються наші нові друзі, нам порадили познайомитися з їх перекладачем і старшим товаришем — студентом IV курсу Інституту харчової і холодительної промисловості Нідом. Він з радістю погодився піти з нами. І ось в один з шойно минулих вечорів ми прийшли в гості до в'єтнамських товаришів.

107 кімната. Тут живуть хлопці. Акуратно застелені ліжка, підлога блищить, ніде ні порошинки.

— Черговий Лионг постарався, — посміхається староста кімнати Вячеслав Постерначук.

А ось і сам Май Суан Лионг. Він схилився над російсько-в'єтнамським словником. Навчаються й інші мешканці цієї кімнати. Їм важко писати лекції за виклада-

чем, і ввечері вони переписують конспекти товаришів. Тут же й їх нові друзі — Вячеслав Постерначук, Юлія Терзі, Валя Зюлковська, Світлана Кутузова, Валя Лисенко, — які допомагають їм скоріше оволодіти російською мовою, разом готуються до лекцій. Переговорюються більше за допомогою жестів та російсько-в'єтнамського словника. Хлопці жартують: до V курсу обидві сторони будуть знати і в'єтнамську і російську мову досконало.

Але ось книжки, зошити, словники відкладено в сторону, і ми починаємо розмову.

Хлопці діляться своїми першими враженнями.

— Дуже хороші враження, — говорить староста їх групи Нгуен Кім Хунг. — Нам подобається університет, в якому ми почали навчатися. Ми дуже задоволені добрим прийомом з боку ректора, парторганізації та комсомольської організації. З'явилися у нас і нові друзі — російські студенти. Їхнє ставлення до нас, їхня допомога зміцнюють в нас впевненість у майбутньому.

— 2 вересня ми були на святі, присвяченому 15-річчю В'єтнамської Демократичної Республіки, —

додає Ле Са. — Нам було дуже приємно, що в Радянському Союзі добре знають і люблять Хо Ші Міна і весь в'єтнамський народ.

Хлопці всі пам'ятають лихоліття кривавої війни в'єтнамського народу проти французьких інтервентів. А п'ятеро з них брали участь у війні і одержали високі нагороди — ордени і медалі «Перемога». На честь свята 15-річчя в'єтнамці подарували багатьом своїм новим друзям одеситам портрети Хо Ші Міна, листівки з видами парків, вулиць, пам'ятників Ханоя.

— Квітко, а тобі подобається в Одесі? — запитує одну з в'єтнамок Валя Зюлковська.

— Наравіца, — відповідає Кім Хоа. «Хоа» в перекладі на російську мову означає квітка. Так і називають наші студенти невисоку на зріст, гарненьку дівчину. І вона з задоволенням відкликається на це ім'я.

— В нашій країні, — продовжує вона, — багато сонця. І у вас в Одесі його дуже багато. І хоч недавно йшов дощ, нам було тепло від дружніх посмішок радянських подруг. Ми дуже задоволені, що нас послали саме в Одесу, місто, про яке ми багато чули в Ханой.

— Одеса-мама, — жартує Мінь Ба.

Так, Одеса буде доброю матір'ю для в'єтнамських юнаків і дівчат.

З нашої цікавої бесіди ми дізналися, що хлопці хочуть брати участь в художній самодіяльності університету. Багато з них співають і танцюють. А Лионг навіть грає на флейті.

Дуже далеко зараз їх батьківщина. Але в Радянському Союзі вони почувують себе, як в рідному домі. І, висловлюючи думки всіх своїх товаришів, Квітка в кінці нашої розмови сказала:

— Передайте, будь ласка, подуманий привіт всім студентам університету.

Ми приймаємо ваш привіт, дорогі в'єтнамські друзі, і говоримо в свою чергу:

— Щасливо вам вчитися у нас в університеті! Щасливо!

Ася ПЕРЕЙМЕР.

РОБОТА РОЗШИРЮЄТЬСЯ

В цьому навчальному році робота лабораторії обчислювальної математики значно розширюється. Збільшилось число студентів, які навчаються по спеціальності «обчислювальна математика». Їх в цьому році 70 чоловік. Вперше студенти-дипломанти матимуть можливість проходити виробничу практику в лабораторії свого університету, а також працювати тут над темами своїх дипломних робіт. Більше уваги приділяється зараз розв'язанню науково-технічних завдань, число яких збільшується.

В. ПРОСЬБОЛКОВА.

ЦЕ ДЛЯ ВАС, РОМАНТИКИ!

В лютому цього року за ініціативою студентів фізико-математичного факультету В. Костіна і В. Конопльова в університеті була створена група комсомольців-дружинників, яка виконувала спеціальні завдання штабу дружини. Пізніше ця група була включена до складу районної оперативної групи при штабі добровільних народних дружин.

Спочатку дружинники групи виконували окремі доручення держторгінспекції і міліції. Пізніше дружинникам почали доручати більш відповідальні завдання і залучати до більш серйозних операцій.

Перевірка порядку в магазинах, кафе, їдальнях та інших торговельних установах — це лише одна складова частина роботи. Групи доводилося допомагати працівникам міліції виявляти розбазарювачів соціалістичної власності, наприклад, на табачній фабриці, раноюю весною вночі стояти пліч-о-пліч з працівниками міліції, щоб допомогти їй в боротьбі із злочинцями, які чекали пізніх перехожих, сподіваючись пограбувати їх.

Боротьба із спекуляцією на кол-

госпних і промтоварних ринках є важливою частиною боротьби за недоторканість соціалістичної власності, і в цій боротьбі активну участь беруть наші товариші. Дружинник Рачек допоміг встановити ім'я і прізвище одного запеклого спекулянта, який працював на різних законспірованих квартирах. Дружинник Штессель допоміг встановити факт обману покупців у кафе № 4 ресторану «Примор'є». Буфетниця цього кафе Черняк позбавлена права працювати в торговельній сітці. Складні завдання виконують такі дружинники, як Конопльов, Бабич, Ніконова, Майорова, Петренко, Витюк, Федорович та інші.

Влітку цього року райвиконком видав дружинникам посвідчення, які дають їм право перевіряти торговельну сітку нашого району. Це складна і відповідальна робота. Щоб зуміти виконувати її як слід, дружинники групи недовзі слухатимуть елементарний курс бухгалтерського обліку, а також ознайомляться з основами кримінального права. Найближчими днями для членів групи буде прочитана лекція: «Про карну відпо-

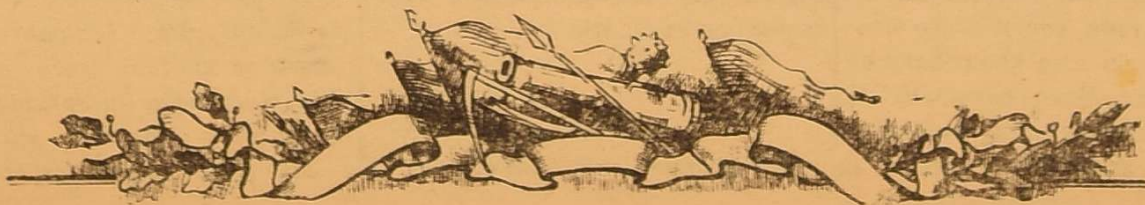
відальність за обкрадання покупців.

Дружинники виступили ініціаторами боротьби проти участі дітей у спекуляції. Це трапляється випадки, коли діти з вини своїх же батьків стають явними чи прихованими співучасниками спекулятивних махінацій. Райком комсомолу доручив групі очолити боротьбу на цій ділянці.

Роботи, яку виконує група, не перелічши. Її багато. Лави дружинників треба поповнити людьми, які б працювали з душею, вірили в цю справу, бачили б романтику там, де її не хоче бачити обиватель, які б ставилися до роботи з усією серйозністю. Ми чекаємо, що комсомольці університету відгукнуться на заклик дружинників. Ми радо зустрінемо їх в групі.

З 15 по 19 вересня в комітеті комсомолу з 16 до 18 години буде проводитися запис до лав дружинників. Прийматимуться кращі з кращих. Ми впевнені, що серед комсомольців університету людей, гідних честі виконувати спеціальні завдання штабу ДНД, знайдеться багато.

С. ПОЛНАРЬОВ.

НА ДОПОМОГУ

ПОЧИНАЮЧОМУ КОМСОРГОВІ

Поміркуйте. Висловіть Вашу думку

Робота комсомольського організатора — комсорга групи чи курсу — копітка і напружена. Кожного дня, кожної години його праця, праця молодого вихователя, повинна пов'язуватися з життям, з тими конкретними завданнями, які стоять перед кожним студентом, — добре вчитися, бути дисциплінованою, політично освіченою людиною. Робота комсорга — складна. Щоб не розгубитися і не випустити жодної ланки з великого ланцюга подій суспільного і студентського життя, необхідна плановість у роботі. Комсорг повинен завчасно спланувати основну свою роботу на кожний місяць і на семестр в цілому.

Пропоную познайомитися з приблизними планами роботи комсоргів, які, на нашу думку, допоможуть молодим активістам при плануванні їх роботи.

ВЕРЕСЕНЬ

Провести збори студентів курсу (групи), на яких розглянути питання про завдання на даний семестр, обговорити конкретно, яку навчальну чи іншу роботу потрібно виконати за семестр і в якій строки.

Обговорити на зборах груп питання про участь студентів в роботі НСТ і в наукових семінарах кафедр.

ЖОВТЕНЬ

На комсомольських зборах груп підвести підсумки роботи за місяць, виявити недоліки (пропуски занять, невиконання домашніх завдань, випадки поганої поведінки і т. п.), накреслити конкретні заходи для їх усунення.

Обговорити хід семінарських занять з суспільних наук, результати контрольних робіт (якщо вони були), розглянути питання про участь студентів у політзаняттях, в громадському житті групи, факультету, університету.

„Філолог“ і „Радянський хімік“

Як і в минулому році, на філологічному і хімічному факультетах 1 вересня вийшли перші номери газет «Філолог» і «Радянський хімік». Хороша традиція!

На сторінках газет декани факультетів — доцент І. М. Дузь та професор О. О. Морозов, — а також група випускників-хіміків з Куйбишева поздоровляють нових студентів з вступом до університету. Взагалі, першокурсникам в газетах відводиться багато місця. Всі першокурсники широким радієм з того, що їх мрія здійснилася, обіцяють продовжувати славі традиції університету і з гордістю носити звання радянського студента.

У «Філолозі» серед інших заміток хвилююче звучить розповідь про тяжку долю жінки, яка багато років жила за кордоном, серед чужих їй людей. Але ніщо не змогло вбити в ній палкої любові до рідної землі. Повернувшись на Батьківщину, вона побачила новий світ, здобула нове життя. Тепер вона вчиться в нашому університеті. Перед нею — широка дорога знань,

ЛИСТОПАД

Провести збори груп (курсів) на тему: «Як ми готуємося до заліків і екзаменів». На збори запросити декана чи заступника, викладачів.

На комсомольських зборах групи обговорити питання про виконання комсомольських доручень і Статуту ВЛКСМ.

ГРУДЕНЬ

До 10 числа обговорити питання про підготовку до сесії, про відвідування студентами лекцій і намітити індивідуальний план роботи з студентами в час сесії.

СІЧЕНЬ

Проводити в життя план індивідуальної роботи з студентами (організувати політбесіди, подавати допомогу відстаючим і т. д.).

П. ХРИСТИЧЕНКО,
член партбюро фізико-математичного факультету.

ПЕРЕРАХУНОК СТИПЕНДІЙ АСПІРАНТАМ І СТУДЕНТАМ УНІВЕРСИТЕТУ У ВІДПОВІДНОСТІ З ПОСТАНОВОЮ РАДИ МІНІСТРІВ СРСР ВІД 5 ТРАВНЯ 1960 р. ЗА № 470 «ПРО ЗМІНИ МАСШТАБУ ЦІН І ЗАМІНУ НИНІШНІХ ОБОРОТНИХ ГРОШЕЙ НОВИМИ ГРІШМИ

Курс	Стипендії студентам			
	Звичайні		Підвищені	
	до перерахунку	після перерахунку	до перерахунку	після перерахунку
I	220 крб.	22 крб.	275 крб.	27 крб. 50 коп.
II	240 крб.	24 крб.	300 крб.	30 крб.
III	265 крб.	26 крб. 50 коп.	331 крб. 25 коп.	33 крб. 13 коп.
IV	265 крб.	26 крб. 50 коп.	331 крб. 25 коп.	33 крб. 13 коп.
V	290 крб.	29 крб.	362 крб. 50 коп.	36 крб. 25 коп.

назва	Іменні стипендії		СТИПЕНДІЇ АСПІРАНТАМ	
	розмір до перерахунку	розмір після перерахунку	До перерахунку	Після перерахунку
Стипендія ім. Сталіна	780 крб.	78 крб.	680 крб.	68 крб.
Стипендія ім. Мечникова	480 крб.	48 крб.	700 крб.	70 крб.
Стипендія ім. ВЛКСМ	450 крб.	45 крб.	725 крб.	72 крб. 50 коп.
			830 крб.	83 крб.
			840 крб.	84 крб.
			875 крб.	87 крб. 50 коп.
			980 крб.	98 крб.
			1000 крб.	100 крб.

РЕКТОР ОДЕСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ім. І. І. Мечникова
професор

ГОЛОВНИЙ БУХГАЛТЕР

О. ЮРЖЕНКО.

І. МІТІН.

вийшли першого вересня

про яку там, за кордоном, вона не могла і мріяти.

Студенти старших курсів хімічного факультету цікаво розповіли на сторінках своєї газети про те, як вони провели літо. Студентка II курсу Прийма за комсомольською путівкою працювала в радгоспі «П'ятиозерний», подаючи допомогу комсомольській організації. Деякі студенти влітку подорожували по Криму, інші проходили практику у промислових містах.

На хімічний факультет прийшло нове поповнення, серед якого більшість студентів вже працювало на підприємствах. Член бюро ЛКСМ В. Антонович закликає далі підсилувати агітаційну роботу на

промислових підприємствах Одеси з тим, щоб і надалі на факультет приходили люди з практичною підготовкою.

Цікавою є і стаття в газеті «Філолог» «Дієго Веласкес», трьохсотріччя з дня смерті якого минуло в серпні. Подаються факти з життя великого іспанського художника, розповідається про його кращі полотна.

Завдяки доброму оформленню і цікаво підбраному матеріалу обидві газети користуються успіхом серед студентів.

А. КАЧАН,
студент I курсу
філологічного факультету.

ГОВОРЯТЬ ЕКЗАМЕНАТОРИ

Доцент К. Ю. ДАНИЛКО.

Природно, що випускники цього року відзначаються міцнішими, глибокими знаннями, ніж ті, що закінчили школу кілька років тому і мають виробничий стаж. Як правило, виробничникам бракує знання конкретних літературних фактів, зате певний життєвий досвід, трудовий стаж допомагає їм повніше осмислити почуте від учителя, прочитане у книзі, сміливіше висловити деякі власні спостереження, узагальнення.

У більшій мірі, ніж це було у попередні роки, відчувається прагнення вступників пов'язати свої знання літератури (і радянської і класичної) з завданнями нашого дня. У середній школі звертається увага учнів на виховне значення того чи іншого художнього твору, образу. Це, звичайно, добре. Але іноді робиться це невдало, штучно, алогічно («На образах Шевченка радянські люди вчаться, як треба боротись проти експлуататорів»). Сила естетичного впливу художнього твору, того чи іншого образу, як правило, не розкривається, лишається осторонь — аналіз ведеться тільки у

плані соціологічному.

Стиль викладу рідко коли задовольняє — навіть у найкращих роботах при уважному читанні зустрінемо стилістичні невірності, огріхи.

Дуже поширені помилки, про які вже не раз говорилось і писалось при аналізі курсових робіт, навіть дипломних робіт: «являється» замість «є», «положення» замість «становище», «других» замість «інших», «відношення» замість «ставлення» тощо.

В деяких роботах, оцінених на «відмінно», відчувається своя думка, свої роздуми, свої міркування, своє слово (роботи вступників на філологічний факультет Павленко, Коваль, Качана та інших, вступниці на фізичний відділ Радом'як). Більшість же вступників ні в письмових роботах, ні в час усних іспитів не виходять за межі шкільного підручника, причому обізнаність з текстом художнього твору, як правило, обмежується тим же таки підручником (ті ж цитати-уривки, та ж характеристика образу) — складається враження, що більшість вихованців середніх шкіл не тільки не читають тексти художніх творів, рекомендованих для позакласного читання, а й при вивченні програмних творів обмежуються лише хрестоматійними уривками та підручниками.

Виходячи з цього, слід на філологічному факультеті ретельно перевіряти добре знання текстів творів, а на всіх факультетах систематично перевіряти грамотність з української та російської мов, інакше повноцінних спеціалістів університет не виховає.

Старший викладач Є. І. Петряєва.

Усні екзамен з російської літератури та мови, проведені на ряді факультетів, виявили непогану

загальну підготовку абітурієнтів з програми для вступників до вузу. Але слабкими моментами у відповідях, особливо вступників на філологічний факультет, слід вважати, по-перше, невміння розкрити питання майстерності письменника, по-друге, слабке знання новінок художньої літератури, по-третє, невміння узагальнити матеріал, особливо теоретичного характеру.

Минулі екзамен з усією очевидністю виявили необхідність посилення роботи з питань майстерності письменників, кращого ознайомлення з новинками художньої літератури, більш ретельної підготовки з російської граматики у відповідності з новими правилами орфографії, та пунктуації.

Доцент А. Г. Гуменюк.

Вступні екзамен показали, що виробничники в більшості випадків мають добру підготовку з фізики. Їх відповіді були добре обміркованими; часто наводилися приклади з виробництва, побуту, природи.

Це, звичайно, не означає, що серед виробничників немає осіб, які виявились підготовленими недостатньо.

Нам здається, що для тих, хто працює і бажає вчитися, слід створювати підготовчі курси або консультаційні пункти-безпосередньо на фабриках, заводах, в колгоспах. Така робота в окремих випадках ведеться, але їй слід надати більш масового характеру.

**

Від редакції: Друкуючи добірку «Говорять екзаменатори», редакція сподівається, що наші читачі, особливо викладачі, відгукнуться на неї і виступлять зі своїми міркуваннями та пропозиціями з питань, поставлених у статті.

Організувати пробні лекції вчителів-дисертантів

(ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ)

На протязі останнього часу вчителі-філологи одеських технікумів і середніх шкіл дістають істотну допомогу від кафедри української літератури Одеського університету в справі підвищення наукової кваліфікації. Користуючись постійною науковою консультацією і керівництвом, ряд учителів склали вже повністю кандидатські екзамені і заходились над писанням дисертацій.

Вчителі-дисертанти беруть постійну участь у роботі аспірантського семінару, що раніше працював при кафедрі української літератури, а тепер діє при Одеському будинку вчених. На заняттях семінару читаються і обговорюються розділи кандидатських дисертацій, писаних учителями. Постійна участь в обговоренні різних наукових питань дає можливість творчо зростати, виробляти критерій в оцінці літературних творів та наукових робіт.

Але існує ще один важливий елемент наукової підготовки, який поки що є недоступним для вчителів-дисертантів. Аспіранти вищої школи на протязі свого навчання крім підготовки дисертацій, писання статей і рефератів виступають кілька разів перед студентською

аудиторією з пробними лекціями. Звичайно, такі лекції дають дуже багато майбутньому лекторові вищої школи.

Кожен з нас, учителів середніх шкіл і технікумів, має більший або менший досвід педагогічної роботи, але, разом з тим, ясно, що урок в школі чи в технікумі, навіть коли він побудований у формі лекції, має істотні відмінності від лекції в університеті чи інституті. Опанувати цю специфіку вчителів-дисертантові було б дуже важливим, допомогло б завтра, після захисту дисертації, краще повести педагогічну роботу у вищій школі.

Ми звертаємось з проханням до наукової і учбової частини університету, щоб учителям-дисертантам було дозволено прочитати кожному по одній — дві пробних лекції. Звичайно, ці лекції мають бути підготовлені під наглядом наукового керівника і кафедри, а потім обговорені.

Л. ГАМОВА, К. ЄГОРОВА,
В. МАРЦИНКЕВИЧ —
викладачі одеських технікумів.
Є. КОЦЮБА, Г. ТЕМІРОВА,
Є. НЕМІРОВСЬКА —
вчителі середніх шкіл.

П'ять хвилин,
п'ять хвилин...

ПОРУШНИКИ СПОКОЮ

Ранок. За середньоуніверситетським часом — 9 годин. В усіх будинках університету майже одночасно (з розходженням не більше, ніж в 5 хвилин) дзвенить дзвінок. Дзвенить настійно, вимогливо. Підганяє: «Мершій, мершій! Нас братися за роботу!». Рівномірний шум, що заповнював досі університетські коридори, в цю мить досягає свого апогею. Дзвінок закінчує свою промову знаком оклику і замовкає. І слідом за цим настає тиша.

Три з лишнім тисячі голів схилилися над зошитами, шість з лишнім тисяч очей уважно і вдумливо дивляться на педагогів.

Тихше! Ідуть заняття!

— Стривайте, дівчино! Куди це ви поспішаєте?

— На лекцію!

— Та вже ж п'ять хвилин, як був дзвінок.

Виявляється, що хімік II курсу Марина Гольмова не знала розкладу занять. Та вона не дуже хвилюється: мовляв, постукає, попросить, і її пустять до аудиторії.

Але ж для цього викладач перерве лекцію на півслові, а ритм роботи, хороша, робоча атмосфера, що вже встановилася в аудиторії, буде порушена.

Погано!

Закінчилися перші 50 хвилин робочого дня. Зараз 10-хвилинна перерва—і розпочнеться друга половина пари. Рівно о 10-й годині. Дуже зручно: кожна лекція і перерва після неї — рівно 1 година. Не заплутаєшся. Та й лекторів краще: здається, дрібничка — 5 хвилин, а за рік, дивись, годин

до 5 зайвих набереться. А це вже не жарт.

Зручно і з іншого боку: можна спокійно завершувати всі незакінчені за перерву справи. Адже лекція стала на 5 хвилин довшою!

Володимир Петрович Дроздовський домовляється в деканаті про організацію лекції з міжнародного становища. Тим часом студенти, що чекають його в аудиторії, зчинили такий галас, що переполохали всіх мешканців сусіднього будинку. А поруч в аудиторіях йшли лекції!

Погано!

— То приїде Сенечкіна чи не приїде?

— В розкладі є.

— А чого ж вона не йде? Вже ж лекція давно...

— А тобі що? Почекаємо та підемо додому.

— Дівчата побігли на кафедру іноземних мов дізнатися.

— Аж в іняз?

— О, ось вони. Ну, буде Сенечкіна чи ні?

— Ні, вона у відпустці. Мати її замінити, та чогось нікого немає.

— Додому!!! Додому!!! Ура!!!

Ай-яй-яй! Який гамір! А кругом же займаються...

Дуже погано!

Чуєте, шановні товариші з кафедри іноземних мов і з деканату фізико-математичного факультету? «Порушники спокою» — ви. Зірване заняття з англійської мови на II курсі фізмату і зірване воно з великим шумом.

Не порушуйте спокою, дорогі товариші! Тихше! Ідуть заняття!

М. МІТІНА.

БЕЗСМЕРТНЕ МИСТЕЦТВО

До 100-річчя з дня народження І. І. Левітана

Великий пейзажист Ісак Ілліч Левітан належить до прекрасної плеяди російських художників, які створили невимрушу славу російському мистецтву. Його творчість зросла на традиціях російської демократичної культури, основними рисами якої є реалізм і народність. Вона ввібрала в себе кращі заповіді пересувників попереднього періоду, їх сподівання, мрії і поривання. Творчість Левітана належить до числа найвищих досягнень російського пейзажного живопису, вона — вершина російського національного пейзажу.

В картинах Левітана в художніх образах втілено основні, найбільш істотні риси російської природи — безкраї простори, особливі краса степів, лісів. Її суть передається художником в радісному пробудженні весни і невеселому шестелі падаючого листа, в дзвінкій красі золотої осені і в овіяній невимовним сумом дорозі у «Владимирці». Кожний куточок пейзажу Левітана наповнений великим внутрішнім змістом, цілою гамою переживань.

В ранніх роботах Левітана — «Вечір» (1877 р.), «Сонячний день, Весна» (1877 р.), «Пейзаж» (1882 р.), «Хутір» (1885 я.), «Зарослий пруд» (1887 р.) та інших —

поетично передавався лише замкнутий куточок природи. Але вже у 1879 році картина «Осіній день. Сокольники», яка з'явилася на учнівській виставці, принесла художникові визнання.

Пізня осінь. Важкі свинцові хмари. Дрібний осінній дощ. По засипаній опалим листям алеї парку йде самотня жіноча фігура в чорному. Настрій глибокої осені передано в картині в першу чергу в журливій фігурі жінки. Пейзаж доповнює його.

В цій своїй учнівській картині Левітан ще не зміг вловити в пейзажі такі риси, які примусили б зрозуміти думку художника без додаткових роз'яснень. В пізніших своїх картинах для передачі своїх дум художник вже не потребував зайвих деталей для передачі основної думки. В картинах майже немає людей. Така його картина «Владимирка» (1892 р.), в якій яскраво виявилися громадсько-політичні настрої художника. «Історичним пейзажем» називали цю картину. «Владимирка» — це тракт, по якому в царській Росії водили арештантів на каторгу. Цим довгим і важким шляхом пройшли в Сибір тисячі борців за щастя і свободу народу.

Дорога, що ховається в невидимій далі, безлюдна. Вузька

Про тех, хто, гляда в зеркала, твердит на лекціях „Э“, „А“

(Дружественная юмореска)
В аудитории шестой

Твердят студенты: «А!» да «О!».

Там молча в зеркало глядят
И все губами шевелят.

Фонема трудно им дается —
Английский там преподается.

...Ружкевич — неплохой
спортсмен

Твердит настойчиво: «ЭМ»,
«МЭН».

Учитель терпит, одобряет.
Он знает — трудно с первых

дней,
А Трус под нос себе читает:

— БЭНЗ... З-З-З... — еще
сильней.

Вот Соловьеву все понятно,
И он нам без особых мук

Из глубины души невнятно
Извлек какой-то странный звук.

А Бабич жалуется маме:
— С оскалом трудно рот

открыть...
Сидишь на лекции, как

в драме, —
Должна кривляться, мкать,

выть.
И я в субботу на бульваре,
Совсем забыв, что не один,

На ухо, рядом шедшей паре,
Стал говорить вдруг: «МИ»,

«МИТ», «МИИИ».

В. КУРБАТОВ,
студент I курса факультета
иностранных языков.

ОТВЕТЫ НА ЧАЙНБОРД «ФИЗИКА», ПОМЕЩЕННЫЙ В № 23 ГАЗЕТЫ ОТ 1 СЕНТЯБРЯ

1. Аккумулятор.
2. Резонанс.
3. Соленоид.
4. Дивергенция.
5. Яблочков.
6. Ваттметр.
7. Рекомбинация.
8. Якоби.
9. Изотоп.
10. Потенциал.
11. Лебедев.
12. Вектор.
13. Ротор.
14. Рихман.
15. Нейтрон.
16. Негатив.
17. Вольтметр.
18. Реостат.
19. Тороид.
20. Диэлектрик.
21. Катод.
22. Дуга.
23. Ареометр.
24. Розинг.
25. Гистерезис.
26. Славянов.
27. Вольт.
28. Ток.
29. Контур.
30. Реактор.
31. Радон.
32. Нейтрино.
33. Осциллограф.
34. Флюктуация.
35. Ядро.
36. Опыт.
37. Термопара.
38. Ангстрем.
39. Мультиплет.
40. Тубус.
41. Спин.
42. Напряжение.
43. Евклид.
44. Диполь.

стежка, немов прагнучи відірватися від дороги, відбігає вбік і, знову наближаючись, зливається з нею. По стежці чвалає прочанка, та з краю дороги видніється придорожний стовп...

При всьому своєму лаконізмі ця народна поема пейзажу викликає багато дум. В ній ніби зримо видні довгі ряди каторжан, чується дзвін кандалів та покрикування конвою...

Поетичні думи про людську долю, співставлення краси природи і безправ'я сучасної йому дійсності виявилися в багатьох творах художника. Особливо яскраво ставлення до гнітючої реакції сучасної йому епохи художник показав у картині «Над вічним покоем» (1894 р.).

Узагальнений образ природи створено художником на цілому ряді полотен. Такою є картина «Золота осінь. Слобідка» (1889 р.). Чистим золотом горить струнка береза. Кризь прозоре осіннє повітря виразно видно лісові далі в найтонших переливах ніжних ро-

РОБОТИ НАШИХ ВЧЕНИХ

Сіда багаторічна і її господарське значення

Зараз в зв'язку із завданнями по виконанню семирічного плану розвитку народного господарства СРСР великого значення набуває виявлення і введення в нові сільськогосподарські райони корисних видів рослин.

Старанне і всебічне вивчення (протягом 1955—1960 рр.) нових для наших умов луб'яних рослин (ваточник, китайболія, сіда та ін.) показало, що серед них є перспективні форми. Найбільш цінною, за нашими дослідженнями, луб'яною і кормовою рослиною є сіда гермафродітна.

Сіда належить до родини мальвових. Стебла її однорічні. Восени вони відмирають. Корені ж сіди багаторічні. Живуть вони 10—15 і більше років. Восени в підземній частині стебла, поблизу кореневої шийки і на коренях, утворюються численні бруньки, з яких в першій половині квітня (в наших умовах іноді і в кінці березня, в залежності від погодних умов) відростають нові стебла. Ростуть вони швидко і до середини травня досягають 1—1,5 метра висоти. До кінця ж вегетаційного періоду — 2,5-3 і більше метрів висоти в залежності від умов розвитку. Кількість стебел на кожному кущі з кожним роком збільшується: в перший рік життя — одне стебло, на другий — 4-6 стебел, на третій 6-8, а потім — 10-12 і навіть до 20 на одному кущі.

Стебла сіди придатні для виготовлення волокна, починаючи з другого року її життя. Волокно сіди — один з кращих заміників джутового волокна і може використовуватися для виготовлення мішків, мотузано-шпагатних виробів та ін. В наших умовах стебла сіди зрізають для виготовлення волокна в першій половині липня. Технічне волокно досягає двох метрів довжини і добувається звичайним намочуванням. Після того, як зрізали стебло, проходить друге відростання стебел сіди, які до осені досягають 1-1,2 метра висоти.

Із волокна сіди нашої репродукції були виготовлені і випробувані в колгоспах мішок, мотузка,

посторонки. Випробування виявили цілком позитивні якості названих речей.

Урожайність сіди 3-річного віку з гектара досягає від 6 до 10-15 тонн повітряно-сухих стебел. Як правило, урожайність сіди підвищується з року в рік в зв'язку з посиленням паросткоутворенням.

Спеціальний аналіз показав, що корені сіди нашої репродукції містять значну кількість цукру. Цим, очевидно, й пояснюється витривалість сіди в несприятливих умовах зими.

Все це говорить про те, що сіда, як луб'яна рослина, має велику цінність для колгоспів. Раз посаджена плантація сіди може давати врожай протягом 10-15 і більше років.

Дальшими дослідженнями встановлено, що сіда може використовуватися і як кормова рослина, яка дає велику кількість зеленої маси — до 100 тонн з гектара (при двох укосах на рік). В умовах півдня України значення сіди як кормової рослини особливо підвищується.

Стебла сіди в молодому віці подають тварини, качки, її використовують на силосування. Листя сіди містять білка майже стільки ж, як і листя клеверу, а цукру навіть більше. На корм для худоби сіду в наших умовах можна знімати двічі на рік.

Сіда не вимоглива до ґрунтових умов і може рости на малозручних землях, схилах і т. д.

Сіда може використовуватися і як декоративна рослина (трюхметрова висота, густе стояння стебел і т. ін.). Сіда — хороший медонос, може забезпечувати бджіл медозбором протягом двох і більше місяців, сіда може використовуватися і при закладанні лісосмуг.

Все сказане доводить, що сіда гермафродітна — рослина різнобічного використання, тому її потрібно широко впровадити в колгоспне виробництво.

П. ДМИТРАШКО,
кандидат біологічних наук.

зовуватих тонів. Спокійне і ясне чисте осіннє небо з ледве примітними хмаринками.

Таким є наповнений фанною весною «Березень» (1895 р.). Широко розлилися весняні води, вологою дихає квітневий вітер в картині «Весна. Велика вода» (1897 р.), іскриться веселощами і радістю картина «Свіжий вітер» (1895 р.) і т. д.

В своїх останніх роботах Левітан поетично втілює нескладні мотиви, в яких лаконічно, випускаючи деталі, узагальнюючи форми і кольори, передавав найголовніше, найпотаємніше в зображуваному пейзажі. В створених ним образах природа вступає близькою і зрозумілою і в безмежній тиші північної літньої ночі і в сільській околиці, огорнутій вечірньою прохолодою... Такими є «Сутінки, Місяць» (1899 р.), «Місячна ніч, Село» (1897 р.) та інші.

У своїй останній великій картині, названій «Озеро» (1899 — 1900 рр.), вже смертельно хворий художник прагнув створити образ

батьківщини, образ торжествуючої, всепереможної сили. Величезний розмах простору. Широко розкинулося озеро з відбитими на його поверхні небом і берегами. На далекому похилому березі — поля і села. Скриється остання хмара, і зігріта яскравим сонцем земля зітхне вільно і радісно.

Епіграфом до цієї лебединої пісні художника могли б служити слова його близького друга Антона Павловича Чехова, сказані в «Мужиках»: «...І, мабуть, яке прекрасне було б життя на цьому світі, коли б не злидні, страшні, безнадійні злидні, від яких ніде не сховаєшся!».

Ці злидні, страшні, безнадійні, супроводжували і Левітана протягом більшої частини його життя. Рано осиротівши, він 19-річним хлопчиком сам домігся вступу до Московського училища живопису і архітектури. Художник М. В. Нестеров розповідав про його життя в училищі: «...До надзвичайності скромний, одягнений, як зараз

(Закінчення на 4 стор.).

Пам'яті найстарішого

Він завжди був найстарішим серед нас, скільки я пам'ятаю себе в університеті. І в довоєнний і в післявоєнний час. Великий життєвий і педагогічний досвід був у нього за плечима, і він завжди щедро й охоче ділився знаннями з молодшими. Вперше я зустрівся з Артемом Григоровичем Готаловим, коли, будучи аспірантом, викладав в останній передвоєнний рік українську літературу на трьохрічному літературному факультеті. Наші години збігалися, ми провадили перерви в розмовах, і відтоді назавжди залишилося в пам'яті, як доктор педагогічних наук, старий професор уважно, як з рівним, розмовляв з питань науки з людиною, яка тільки починала в ній свою діяльність.

Велике довге життя — 94 роки — прожив Артем Григорович Готалов. Беремо томи старого енциклопедичного словника Брокгауза і Ефрона, видані ще наприкінці минулого сторіччя, і тут знаходимо його статті...

Артем Григорович помер, будучи чи не найстарішим громадянином Одеси. Він навіть трохи соромився свого віку. Особливо тоді, коли доводилося проводити йому, старшому, в останню путь молодших товаришів...

Та до останніх днів своїх зберігав Артем Григорович ясність думки і чудесну працездатність.

Особливо залишилися в моїй пам'яті квітневі дні 1944 року. Одесу визволено від фашистських загарбників, відновлюється культурне життя міста, повинен розпочати роботу університет. Я одержав від міського комітету партії доручення очолити — до приїзду з евакуації ректора — університет і розпочати вже 21 квітня заняття на всіх факультетах і курсах з наявним складом студентів. Справа нелегка. Залучаємо людей, які не співробітничали з окупантами. Один з них — Артем Григорович, який не працював у створеному окупантами «університеті Трансїстрії». Він очолює історичний факультет.

З яким ентузіазмом узявся старий вчений, якому було вже 78 років, за цю справу. Трамваї в той час не ходили — пішки щодня приходив Артем Григорович з Пролетарського бульвару в університет. Завдання було виконане. Факультет, як і весь університет, 21 квітня розпочав роботу. Та не

тільки історичним факультетом обмежувались клопоти Артема Григоровича в те гаряче, неспокійне літо 1944-го. Він був головою державної екзаменаційної комісії у нас на філологічному факультеті. Він провадив велику роботу на зустріч святкуванню 150-річчя Одеси, яке відзначалось у вересні 1944 року.

Тоді ж, у 1944 році, розпочалася праця по складанню історії Одеси. Тривала війна, фронт пролягав у сорока кілометрах від Одеси, фашистські хижакі ще робили нальоти на місто, а в обкомі партії скликалась — у покійного вже Івана Олексійовича Сосновського, секретаря обкому по пропаганді, — нарада з питань написання історії Одеси. Артем Григорович став одним із ентузіастів цієї важливої справи.

Порівняно недавно ця праця була вивершена — книга «Одеса» 1957 року вийшла з друку, і старий учений наче на завершення свого великого наукового шляху, побачив в цій книзі свої глави про перші десятиріччя існування Одеси.

Історія Одеси завжди притягала до себе творчу увагу Артема Григоровича. Яким багатством фактичного матеріалу була відзначена його праця про Рішельвський ліцей, яку він доповідав на другій конференції пушкінознавців Одеси і Кишинєва в 1955 році. Він любив ці перші сторінки історії міста, повиті ореолом перебування тут Пушкіна, романтикою перших поселенців українського Причорномор'я.

Артем Григорович вже залишив кілька років тому лекційну працю в університеті, а в науковій бібліотеці його завжди чекали книги, біля яких височів напис: «Книги професора Готалова». Він продовжував працювати. А незадовго до своєї смерті найстаріший читач бібліотеки передав їй у безкоштовний дарунок усе своє багате зібрання книг.

В останньому номері університетської газети за минулий учебний рік Артем Григорович звернувся з напуттям до наших випускників, бажаючи їм творчих успіхів, вірного служіння Батьківщині. Воно стало його останнім друкованим виступом. Хай це слово і пам'ять про найстарішого нашого товариша залишиться з нами!

Андрій НЕДЗВІДСЬКИЙ.

БЕЗСМЕРТНЕ МИСТЕЦТВО

(Закінчення. Початок на 3 стор.).

пам'ятаю, у картатий піджачок, він терпляче чекав, коли більш шасливі товариші його, наситившись у старого Мойсеїча, розходилися по класах. Тоді й Левітан соромливо підходив до Мойсеїча, щоб попросити його почекаати старий борг і дати йому знову до п'ятачка». Часто ночував Левітан в училищі, таємно пробравшись у спустілі класи. А іноді «...жалів бездомного хлопчика училищний сторож і давав йому притулок біля своєї кімнати, влаштувавши йому із козел ліжко».

Важко душив національний гніт царизму. Левітан декілька разів висилали з Москви, і він змушений був жити під Москвою в Салтиковці, Останкіні та в інших місцях.

І все ж він учився. Його талант жадібно тягнувся до знань, вбираючи все, що давало йому художнє училище і особливо його безпосередній учитель, прекрасний російський художник А. К. Саврасов. Помер Ісаак Ілліч ще молодим, повним творчих задумів, у Москві 22 липня 1900 року.

Велика і безсмертна художня спадщина І. І. Левітана, дорога, близька і зрозуміла вона радянським людям. Вона відіграла видатну роль у розвитку російської школи пейзажистів, у формуванні багатьох живописців.

Широко і урочисто, як велике свято образотворчого мистецтва, відзначає наша країна знаменну дату — 100-річчя з дня народження І. І. Левітана — талановитого співця російської природи.

Б. КАЦМАН.

Тримай руку на пульсі, товаришу!

УРИВКИ З ПОВІСТІ.

У Андрія шестикласники зірвали урок. Володька Шкіренко, білоголовий хлопчина з гострим і малим, як у горобця, носом, коренастий, червонощокий, перед уроком у всіх учнівських ручках зламав пера. Коли Андрій зайшов до класу, його зустріли розгублено винуваті погляди старости класу Шуріка Голлобін і піонерських ватажків, розпачливі обличчя сестер Солоденко, чистеньких, з великим смаком одягнених дочок райвоєнкомка.

Андрій збирався сьогодні провести диктант. Закінчувалася чверть, а у шестикласників справи з четвертними оцінками були далеко не в порядку. Було шість чи сім чоловік, яким Андрій просто не знав, яку оцінку поставити. Крім того, завпед школи дала йому ясно зрозуміти, що директор навряд чи зрадіє тим шістьом двійкам, які Андрій думав поставити у цій чверті.

Директор у школі був новий. Він прибув з сусіднього району. Був він середнього росту, товстий, швидкий на руку і слова. Він заявив, що через півроку ввірена йому школа буде передовою, першою, як і личить райцентрівській школі.

Розмова з завпедом занепокоїла Андрія. «Я навіть не подумав дати двоєчників за вуха, — думав Андрій. — Але, якщо треба, я проведу ще один диктант і доведу, що поставив заслужені оцінки».

...— Приготуйте ручки, чорнило, зараз будемо писати диктант.

І тоді Шурік Голлобін підняв руку.

— Андрій Васильович, Шкіренко поламав усі пера.

— Чому ж ви не купили на перерві нових? — хотів запитати Андрій, але стримався. А Шурік, немов догадався про це невиказане питання і пояснив:

— Ми не встигли купити нові.

— Гаразд, — спокійно сказав Андрій. — Візьми — ось гроші і сходи, будь ласка, купи пачку пера, а у Шкіренком ми будемо говорити пізніше.

Андрій почав роздавати зошити. Незабаром Шурік приніс пера. Їх швидко розібрали.

Однак Володька чомусь вирішив обов'язково зірвати диктант. Свій сусідці по парті він поставив кляксу якраз на диктант, а у себе зламав перо. Сусідка розплакалась. Вона не була плаксою взагалі, дівчина мала досить стійкий характер, саме тому її і посадили з неможливим Шкіренком, але клякса в зошиті для контрольних робіт, такому чистому, списаному таким акуратним, правильним почерком, що здавався він новісінним написом, — була найважчим горем, яке могла собі уявити маленька стійка чистюля.

— Шкіренко, вийди з класу, — роздратовано сказав Андрій.

— Не хочу, — насупився хлопець.

— Встань!

Володька повільно піднявся. Він стояв за партою, тримаючи обома руками кришку її, насуплений, з злим блиском в темних очах.

— Зараз же вийди з класу!

Андрій подивився прямо у вічі Володьці. Їх погляди зустрілися. Але сила роздратування, що бриз-

кала з прищурених вчителю очей, виявилася слабшою сили гніву, який палахкотів у глибині учнівських очей; Андрій відвів свій погляд.

І це згубило його. Володька не ворухнувся.

Клас насторожений чекав. Якими б не були учнівські почуття до вчителя і учня-шибеника, як би не дошкуляв їм останній і якою б повагою не користувався перший, але доти, доки повага до вчителя не переросла у беззавітну любов, любов того самого гатунку, що й любов воїна, який прикриває тілом своїм командира, доки слово вчителя, погляд, жест не стануть святими для учнів, — доти вони у подібних ситуаціях не прийдуть йому на допомогу, а мовчатимуть. І їх насторожене, зацікавлене мовчання — то міцна стіна для шибеника і страшна, зяюча пустотою прірва для вчителя. Учні мовчать. Вони можуть не любити і засуджувати Володьку, але не він їх займає зараз. Їх цікавить, чи зуміє вчитель, ось цей молодий красивий Андрій Васильович, що вмів так добре розповідати і так красиво грає в футбол, чи зуміє він перебороти Володьку, чи буде він сильнішим. Учні влаштовують для вчителя екзамен на силу характеру, і вони, з властивим у їх віці егоїзмом, нещадні під час нього і після нього. Досить Андрієві не витримати екзамену, і зразу ж розповіді його зробляться вдвічі менш цікавими, і футболіст він стане вдвічі гірший.

Темна хвиля роздратування і злості, як вулканічна лава, затопила Андрієві душу. «Вижену... за шкірку, як щеня, викину... Негідник!». Андрій коротко, про себе, вилаявся і зробив перший рвучкий, непотрібний крок від столу до Володькиної парті.

Клас мовчав.

Клас чекав.

Чорна, як лапа старого-старого півня, гілка, обсічена з усіх боків холодними нагаями осінніх дощів, шкрябнула по шибці. Неприкажаний вітер забився у вікно, стукаючи нещільно прикритою кватиркою, мов би йому набридло носити холод і захотілося затишки й тепла. Він зірвав-таки з крічка кватирку, луснув нею об стінку і ринув у отвір, але тут же зустрів краще пригнану й закриту кватирку другої рами, вдарився грудьми — не зрушив і завив, як приблудна собака в холодну ніч, бунтуючи в прозорій в'язниці між рамами.

Це виття й спинило Андрія.

«Стий... Навіщо? За шкірку і дурень викине». Він ще не знав, що робитиме далі, але вже узяв себе в руки.

— Черговий, закрив кватирку!

Андрій підійшов до Володьки.

Слав поруч з ним. Хлопчина гнівно зирнув на нього і міцніш вхопився руками за парту. Так, що аж кісточки на руках побіліли.

— Навіщо ти хапаєшся за парту? Я тебе витягати не буду, — посміхнувся Андрій. — Дуже вже неоднакові ми силою... Я тільки хочу тобі сказати: не всяке «ні» — геройство. Коли «ні» казала Зоя або Олег, або Уля, — то це була сила. Перед таким «ні» хочеться

вклонитись. А перед твоїм... Голлобін, ти хочеш вклонитись?

Шурік сказав, здвигнувши плечима:

— Не хочу.

— А ти, Алла? — звернувся до однієї з сестер Солоденко.

— І я ні, — піднялася та.

— А я б вклонився, та боюсь — голова відлетить, — подав репліку маленькій чорноволосий Слава Сушко.

— Чому ж відлетить? — повернувся до нього Андрій.

— Бо дуже часто Шкіренко «ні» говорить. Уроки вивчив? Ні! Завдання зробив? Ні! Книжку прочитав? Ні! Спробуйте, поклоняйтесь

Клас засміявся. У Володьки захиталася під ногами земля. Зате Андрій почув себе впевнено. Становище змінилось.

Володькине мале, чутливе серце було досить сильно і часто вражуване болючими шипами нелюбові, байдужості, грубості і зрадене, метлялося в грудях, як сполохане звірення в клітці. Сміх класу різонув його так боляче, що в нього аж у скронях заломило. Він показав Славкові кулак і прожогом вилетів з класу.

— Його вчора батько бив. І маму теж, — флегматично повідомив Володьчин сусід Коля Пономаренко. — Він того й злий.

Андрій внутрішньо здригнувся. Доля наділила його теж таким батьком, що бив і його і матір. В уяві зразу ж постали страшні картини тих днів, коли батько починав бешкетувати; засмучені, заплакані очі матері, похлопана тиша в домі, готова щохвилини заступитися криками, зойками, співчутливі посмішки сусідів і така страшна пустота в душі, від якої хотілося кричати, гризти собі руки, бити комусь голову, вити, як вовк на місяць.

Хоч Володька і вийшов з класу, хоч Андрій і не втратив нічого в учнівських очах, однак ні морального задоволення, ні практичних наслідків з цієї своєї перемоги він не зміг здобути. До кінця уроку залишалось п'ятнадцять хвилин, а ще й половина диктанту не була написана. Продовжувати поспіхом додиктовувати або скорочувати текст Андрій не мав права. Та й не хотів цього робити.

— Що ж, товариші, — після короткої паузи сказав Андрій, — диктант на цьому будемо вважати закінченим. Наступного разу писатимемо вдруте, а зараз займемось повторенням правил. Пономаренко, до дошки!

...Завпед, коли він доповів їй про зрив уроку, сплеснула руками.

— Ну Андрію Васильовичу, хіба ж це допустимо?! Кінець же чверті...

— Я розумію, Оксано Андрійовно, і жалкую, — тут Андрій посміхнувся, — що цього не хотів розуміти Шкіренко і його батько.

— Ай, боже, причому тут батько! — розсердилася завпед. — І які тут можуть бути смішки? Ходім до директора.

(Далі буде).

Заступник редактора
М. В. ПАВЛЮК.